

Ajankohtaista luomuvalvonnasta, Luomu-info 2020

Materiaali perustuu päivityshetkellä käytävissä oleviin tietoihin
Päivitetty 31.3.2020 Virpi Aspelin-Nieminen

- Luomuvalvonnan linkit (ohjeet, lomakkeet, mallipohjat)
- Lisäysaineisto
- Tarkastusten painopisteet
- Kirjanpito, suunnitelmat ja sopimukset
- Eläintuotanto, Poikkeus koskien erityisiä hätätilanteita
- Eläintuotanto, täydennysrehun käyttö
- Ylimääräinen tarkastus
- Yleisimmät poikkeamat Uudenmaan ELY-keskuksen alueella
- Uusi luomuasetus 2021

Luomuvalvonta, linkit Ruokaviraston sivuilla (ohjeet, lomakkeet, mallipohjat)

- Ruokavirasto.fi / Luomu

<https://prod-ruokavirastofi.solitaonline.fi/teemat/luomu/>

- Luomun tuotantopanokset (Ruokavirasto.fi)

<https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/luomumaatilat/luomukasvit/Luomun-tuotantopanokset/>

- Luomun lomakkeet ja ohjeet (Ruokavirasto.fi)

<https://www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/asiointi/oppaat-ja-lomakkeet/yritykset/luomun-lomakkeet-ja-ohjeet/>

- Luomuasiakirjahaku (Ruokavirasto.fi)

<https://palvelut2.evira.fi/luomuasiakirjahaku/>

Luomu

LUOMUTILAT

Vain luomutuotannon ehtojen mukaan viljeltyt ja jalostetut tuotteet ovat luomua.

LUOMUTUOTTEIDEN VALMISTUS JA MYYNTI

Vain valvontaan kuuluva toimija voi merkitä tuotteet luomuksi ja käyttää valmiiksi pakatuissa tuotteissa EU:n luomutunnusta eli eurolehteä.

LUOMURUOKAA KULUTTAJILLE

Suomessa on lähes 4 500 luomumaatilaa, joista yli 900:lla on myös luomueläimiä. Ruokavirasto valvoo luomutuotantoa.

LUOMUN TUOTANTOPANOKSET

Siemenet, lannoitteet, rehut, kasvinsuojeluaineet, puhdistus- ja desinfiointiaineet. Luettelot ja yleiset luvat.

LUOMUVALVONNAN TILASTOT JA TIETOHAUT

Tietoa luomuviljelyaloista sekä luomueläinten määristä alueittain ja tuotantosuunnittain.

Pikareitit

[Luonnonmukaiset siemenet ja taimet \(lisäysoaineistorekisteri\) »](#)

[Hakupalvelu - Onko ostamasi luomutuote Suomessa valvottua tuotantoa? »](#)

[Luonnonmukaisesti tuotetut rehut »](#)

Lisäysaineisto 1/2

- Yleisen luvan tulee olla voimassa joko lisäysaineiston hankintahetkellä tai kylvön aikaan
- tavanomaisen lisäysaineiston hankinta perustuen Ruokaviraston yleiseen lupaan => varmenna hankinta-ajankohta
esim. tilausvahvistus, kuormakirja tai lasku
- Lohkomuistiinpanoja ja varastokirjanpitoa voi käyttää tositteina itse tuotetun lisäysaineiston osalta
- Yksivuotisista kasveista voi omaa luomusiementä tuottaa jo ensimmäisestä siirtymävaihevuodesta alkaen (yksi sukupolvi)
- Jos poikkeusluvan saanutta erää jää ylivuotiseksi (erä käytetään luvan voimassaoloajan jälkeen), on erän käyttöön oltava uusi toimijakohtainen – tai Ruokaviraston yleinen lupa
  - ellei se ole ollut vähintään kerran ennen kasvukautta yleisen luvan piirissä ajalla 1. lokakuuta - 31. maaliskuuta

Lisäysaineisto 2/2

Käytettävän lisäysaineiston osalta muista siis tarkistaa:

- lisäysaineiston alkuperän osoittavat ostotositteet ja vakuustodistukset ovat tarkastuksessa saatavilla
- Jos lisäysaineistoa ei ole saatavissa luomuna
  - tarvitseeko ELY-keskuksen myöntämän toimijakohtaisen luvan
  - vai onko Ruokaviraston yleinen lupa
- varastossa oleva tavanomainen lisäysaineisto
  - tarvitseeko ELY-keskuksen myöntämän toimijakohtaisen luvan
  - onko ollut vähintään kerran yleisen luvan piirissä ajalla 1. lokakuuta - 31. maaliskuuta (lista 1.4.2020 Ruokaviraston nettisivulla)
  - vai onko Ruokaviraston yleinen lupa

Tuotantotarkastusten painopisteet 2020

■ Kasvintuotanto

- luomutarkastaja tarkastaa erityisesti toimijan luomusuunnitelmaa ja arvioi yhdessä toimijan kanssa, onko varastokirjanpito ja muu tuotteiden jäljittämisen varmistava tietojen kirjaaminen suunniteltu tilan toiminnan ja riskien näkökulmasta tarkoituksenmukaisella tavalla
- tarkastaja täyttää erillisen lomakkeen => kartoitetaan nykytilannetta ja riskejä => tarvittaessa tarkastaja neuvoo viljelijää riskikohtien tunnistamisessa ja riskien hallitsemisen suunnittelussa => lomake jää tilalle ja sitä voi käyttää ohjeena tulevaa suunnitelmaa/suunnitelman päivittämistä varten

■ Eläintuotanto

- Eläintenhoitosuunnitelman arviointi
=> tavoitteena muistuttaa toimijoita suunnitelman tärkeydestä ja mahdollisista tarvittavista muutoksista sekä täsmennyksistä
- Painopistekysymykset eläintuotannon tarkastuslomakkeella 4b1
- Tilalle jätetään myös em. painopistekyselystä oma lomake

Kirjanpito, suunnitelmat ja sopimukset

- Tarkista
  - kaikki asiakirjat ovat tarkastuksella tarkastettavissa
  - ne ovat ajantasaiset
    - luomusuunnitelma, muistiinpanot
    - alihankintasopimus ja lannan laajaperäisyys selvitys
- Jäljitettävyyden osalta on tärkeää, että muistiinpanot ovat ajantasaiset (= varastokirjanpito ja kasvulohkokohtaiset muistiinpanot)
- Tuote-erän jäljitettävyydessä idea on "yksi askel eteen ja yksi taakse"
- Alihankintasopimukset tulee muistaa ilmoittaa myös ELY-keskukseen, jotta alihankkijan toimipaikat ovat luomuvalvonnan tiedossa ja tarkastettavissa

Eläintuotanto, Poikkeus koskien erityisiä hätätilanteita (Eviran ohje 18217/10, 5.9.2)

Ruokavirasto voi sallia rajoitetun ajan ja määrätyillä alueilla yksittäisille toimijoille mahdollisuuden käyttää tavanomaista rehua eläinten ruokinnassa

- Lupaa haetaan Ruokavirastosta Luomuvalvontalomakkeella 9b (kohta 12. Tavanomaisesti tuotetun rehun käyttö poikkeusolosuhteissa)
- **Hakemuksen liitteenä on toimitettava seuraavat selvitykset:**
  - selvitys sadon tai varastojen menetyksestä
  - kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen satokaudella vahvistama ilmoitus tapahtuneesta satovahingosta, siihen johtaneista syistä ja arvio satovahingon laajuudesta (yksilöidysti kasvit ja lohkot)
  - kopio ajantasaisesta varastokirjanpidon taseesta
  - ruokintasuunnitelma, josta käy ilmi rehun käyttö poikkeusta haettavalla ajanjaksolla
- Poikkeuksen myöntäminen edellyttää toimijalta erityisen huolellista kirjanpitoa eläinten ruokinnasta poikkeuksen aikana

Eläintuotannossa tarkkuutta täydennysrehujen käyttöön 1/3

- Vastuu luomueläinten tuotantoehtojen mukaisesta ruokinnasta on aina toimijalla
- Kalsiumpropionaattia, kalsiumkloridia ja/tai propyleeniglykolia vaikuttavina ainesosina sisältävien täydennysrehujen käyttö sallitaan:
  - eläinlääkäri laatii tilalle listan poikimahalvauksen, laidunhalvauksen ja ketoosinhoitoon tarkoitetuista valmisteista
  - lista liitetään osaksi tilan eläintenhoitosuunnitelmaa
- Varmista luomutarkastusta varten, että täydennysrehun nimi on kirjoitettu listaan oikein ja kokonaan
- Näiden täydennysrehujen tuoteselosteessa ei ole luomuviittausta, koska kalsiumpropionaatti, kalsiumkloridi ja propyleeniglykoli eivät ole asetuksen (EY) N:o 889/2008 liitteissä V ja VI

Eläintuotannossa tarkkuutta täydennysrehujen käyttöön 2/3

- Muilta osin näiden täydennysrehujen koostumuksen tulee vastata luomuasetuksen vaatimuksia eli valmisteissa voi olla vain asetuksen (EY) N:o 889/2008 liitteissä V ja VI mainittuja rehu- ja lisäaineita
- Valmistusteknisistä syistä täydennysrehuissa saa olla esimerkiksi xantanikumia(pastat) tai selluloosakuitua (bolukset)
- Täydennysrehut saavat sisältää myös tavanomaista melassia ja vettä
- Eläintuotannon ehtojen loppuosassa ovat komission asetuksen (EY) N:o 889/2008 liitteet V ja VI, josta voit tarkistaa sallitut rehu- ja lisäaineet
- Varmista, että käytössäsi on viimeisin versio Eläintuotannon ehdoista, Eviran ohje 18217/10

Eläintuotannossa tarkkuutta täydennysrehujen käyttöön 3/3

- Ennakoi tilanne ja **kerro aina eläinlääkärille, että eläimesi ovat luomuvalvonnassa**, jolloin tuotantoon soveltuvien täydennysrehujen valikoima on rajoitetumpi.
- Varmista aina ennen täydennysrehun hankintaa, että se soveltuu luomutuotantoon.
- Eläinlääkäri saattaa kuitenkin suositella tai määrätä luomumärehtijöille myös muita kuin edellä mainitun ohjeistuksen mukaisia täydennysrehuja, joiden koostumus ei vastaa luomulainsäädäntöä
  - Näiden täydennysrehujen käyttö on luomuasetuksen vastaista
- Tällaisten kiellettyjen/asetuksen vastaisten täydennysrehujen luomutarkastuksella todettu käyttö huomioidaan ELY-keskuksen ratkaisussa

Ylimääräinen tarkastus

- Tehdään ennalta ilmoittamatta (ilmoituskäytäntö muuttunut 2018)
- Muutos perustuu Euroopan komission vuonna 2014 Suomessa tekemään arviointiin. Lainsäädännön mukaan ylimääräisten tarkastusten tulee olla yllätyksellisiä ja vaatimus ei täyty, jos viljelijä saa ennakoilmoituksen.
- Pääosin riskiarvioinnin perusteella
- 20 % eläintiloista + noin 2,5 % muista (eli "kasvituloista")
- Maksuton tarkastus
- tehdään yleensä kevättalvella/kasvukauden ulkopuolella

2019 yleisimmät poikkeamat Uudenmaan ELY-keskuksen alueella

- Viljelykierto
  - 30% palkokasvivaatimus
- Luomusuunnitelma
  - ajantasaisuus
- Kirjanpito ja /tai muistiinpanot
  - puuttuvat tapahtumat
- Puutteet tuotteiden merkinnöissä
- Poikkeamien määrä kokonaisuutena pysynyt samalla tasolla vuosina 2018 ja 2019 eläin- ja kasvintuotannon osalta

Uusi luomuasetus 2021

- sovelletaan 1.1.2021 alkaen
- Tietoa muutoksista sitä mukaan kun komission toimenpanolainsäädäntö valmistuu
- Mahdollisuus pidentää vähäriskisen tilan fyysisten tuotantotarkastusten väliä jopa 24 kuukauteen

1. Muutoksia kasvintuotanto

- Siirtymäaikojen lyhentämiseen entistä tiukempi menettely
- Kasvihuonetuotanto
  - Pakollista maapohjainen kasvatus ja monokulttuurin rikkova kasvinvuorottelu
  - Viljely rajoitetulla kasvualustalla voi jatkua 31.12.2030 ennen 28.6.2017 aloitetussa laajuudessa
  - Uusien toimijoiden osalta sallittu vain taimikasvatuksessa ja ruukuissa myytävälle kasveille (yrtit)

Uusi luomuasetus 2021

2. muutoksia lisäysaineisto

- Siirtymävaiheen (eli SV2-tuotteena) käytettävä lisäysaineisto edellyttää aina vähintään 12 kuukauden siirtymäaikaa
- Tavanomaisen siemenen käyttö ns. yleisellä luvalla ei enää ole mahdollista 1.1.2021 alkaen **(ei ole vielä varmaa)**
- ”Parasta ennen päivämäärä ”tavissiemenelle” eli mahdollisuus myöntää poikkeuslupia tavissiemenen käytölle päättyy 31.12.2035
- Uudet tavat jalostaa luomuun soveltuvaa lisäysaineistoa, eli monimuotoaineisto ja luomukasvinjalostus
- Luomulisäysaineistorekisteriin ilmoittaminen tulee maksuttomaksi siemenpakkaamoille

Uusi luomuasetus 2021

3. Muutoksia eläintuotanto

- Eläinlääkkeiden käytön jälkeen AINA vähintään 48 h varoaika
- Kaikkeen tavanomaisten eläinten hankintaan tarvitaan jatkossa AINA ELY- keskuksen lupa
- Tuotantoehtoja uusille eläinlajeille (kaniinit ja hirvieläimet)
- Runsaasti täsmennöksiä ja muutoksia tuotantoehtojen yksityiskohtiin
  - Tilavaatimukset siipikarjalle
  - Poikkeusmenettely kananuorikoiden kasvatuksessa päättyy
- Luomurekisteri (jalostus)eläimille
  - Toimii kuten luomusiemenrekisteri nykyään, mutta on maksuton

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Kiitos

virpi.aspelin-nieminen@ely-keskus.fi
Puh. 0295 021 039

